

SUODENNIEMEN KESKIPITÄJÄ

2013 Suodenniemen keskipitäjän kierroksen alamme torilta joka on uuden paloaseman luona Pohjakylässä. Suodenniemellä on hyvin aktiivinen vapaapalokunta ja se sai käyttöönsä vuonna 2011 nykyaikaisen paloaseman.

Torilta mennään kylää halkovan vanhan Pori-Tampere tien yli kohti kirkkoa ja museota. Edessä oikealla on punainen puurakennus, nykyisin kirjastona toimiva Suodenniemen entinen kunnantalo. Rakennus äänestettiin pari vuotta sitten Tyrvään Sanomien äänestyksessä Sastamalan kolmanneksi kauneimmaksi. Kunnantalon jälkeen kirkonmäellä näkyy Emil Cedercreutzin suunnittelema vapaussodan kivinen muistomerkki vuodelta 1938. Mäen päällä oleva Suodenniemen kirkko on valmistunut vuonna 1831 ja sen ovat suunnitelleet Charles Bassi ja A.W. Arppe. Torni on Carl Ludvig Engelin käsialaa ja se on valmistunut vuonna 1839.

Kirkon viereisellä kukkulalla on Suodenniemen kotiseutumuseo, jonka päärakennus on ollut Lähteenmäen torppa Taipaleen kylässä. Mäen korkeimmalla kohdalla on Pyykoskenmaan kylästä tuotu tuulimylly, jolla on viimeksi jauhettu vuonna 1917. Lisäksi museotontilla on pari aittarakennusta, joista vanhempi on peräisin ison vihan alkuajoilta vuodelta 1713. Museo on auki kesä-heinäkuussa lauantaisin ja sunnuntaisin.

Museolta jatketaan matkaa seurakunta- talon ja hautaus-maan välistä vanhalle Pori-Tampere –tielle, jota käännyttään oikealle. Tällä alueella olivat Suodenniemellä vuonna 1963 järjestetyn maatalousnäyttelyn ulkonäyttelyosastot. Silloin paikkakunnalla kävi parissa päivässä noin 21 000 näyttelyvierasta. Huoltoaseman risteyksestä käännyttään vasemmalle ylös mäkeen Röyskäntielle. Mäen päällä on Urheilutalo, joka on Suodenniemen suurin kokoontumistila. Ollaan Kittilän kylässä. Matkaa jatkettaessa avautuu näkymä Koura-järvelle. Järven rannassa on yleinen uimaranta, veneranta ja Kelahovin juhlapaikka sekä ulkoilmanäyttämö.

Kun tullaan takaisin Laviaan johtavalle maantielle, on oikealla Niemen tehtaat Oy:n saha, jossa sahataan koivua huonekaluteollisuuden tarpeisiin. Seuraavaksi ylitetään vasemmalle jäävän Kourajärven ja oikealla olevan Kirkkojärven yhdistävä salmi. Sen luona taisteltiin keväällä 1918 yli viikon ajan, kun urheilutalon puoleisella rannalla olleet punaiset viivyttivät vastarannalla olleita valkoisia. Sillalta näkyy vasemmalla järven takana Pikkusuonkalliolla oleva tuulivoimala. Sillalta noustavan mäen päällä olevalta omakotialueelta on upeat näkymät Kourajärvelle.

Jatketaan Laviantietä ohi Putajantien risteuksen ja Niemen huonekalutehtaan ja siirrytään samalla Suodenniemen kylään. Tien oikealla puolella mäen päällä näkyy valkoinen puutalo, Luuki, joka on perimätiedon mukaan rakennettu 1700-luvulla. Tila

on aikanaan ollut Porin jalkaväkirykmentin pataljoonansaarnaajan virkatila. Pian oikealla puolella puiden siimeksessä näkyy Suodenniemen vanha hautausmaa, joka lienee ollut käytössä jo 1600-luvulla. Siellä on sijainnut Suodenniemen ensimmäinen kirkko jota kutsuttiin saarna-huoneeksi. Se rakennettiin vuonna 1685. Paikalla pidetään kesäisin ulkoilmajumalan-palvelus.

Matkaa jatketaan kohti Laviaa. Maasto nousee koko ajan ja lopulta päädytään Pirulanvuoren näkötornille. Se on tien vasemmalla puolella ja tieltä on melkoinen kiipeäminen tornille. Näkötornin rakensi Lions Club Suodenniemi ja se valmistui vuonna 2012. Torni kohoaa 15 metriä kallion huipusta ja 60 metriä alhaalla näkyvästä Palojärvestä. Merenpintaan on korkeuseroa 125 metriä. Tornista länteen näkyy Lavian puolella oleva Lavijärvi ja kauimpana siintää Karhijärvi. Tätä vesireittiä ovat käyttäneet jo vanhan eräkauden kulkijat matkatessaan Pohjanlahdelle. Vielä 1900-luvun alussa sitä pitkin uitettiin tukkilauttoja.

Matkaa jatketaan kohti Laviaa ja käännetään oikealle Pihlajaniementielle (kyltti Taipale 8). Tie kulkee metsän läpi kunnes saavutaan Taipaleen kylään. Käännetään oikealle Torisevantielle, joka kaartuu pian vasemmalle ja jonka oikealla puolella on Torisevanjärvi. Ympärillä ovat Taipaleen kumpuilevat metsä- ja peltomaisemat. Tie päättyy Leppälammintiehen jota lähdetään oikealle kohti etelää. Vasemmalle jää Leppälampi johon vedet laskevat sekä Lahdenperästä että Säivistä. Täältä vedet jatkavat matkaa kohti Koivuniemenjärveä.

Tällä alueella monet tilat olivat 1700-luvulla ns. akatemiatileja, eli niiden verotuotto käytettiin Turun yliopiston professorien palkanmaksuun. Näiltä mailta ovat saaneet palkkaansa muun muassa Suomen historiantutkimuksen isä Henrik Gabriel Porthan ja kemian pioneeri Per Gadd. Leppälammintie kaartuu vasemmalle, ylittää Leppijoen ja päättyy Sävintiehen. Käännetään oikealle ja oikealla avautuu heinikkoinen Koivuniemenjärvi. Se on varsinkin muuttoaikoina lintujen suosima levähdyspaikka jossa voi nähdä suuriakin lintuparvia. Koivuniemenjärven rannalla on muutamia maastoon merkitsemättömiä kivikautisia asuinpaikkoja.

Sävintie päättyy Suodenniementiehen ja käännetään oikealle kohti lähtöpaikkaa. Heti ensimmäisenä oikealla on harmaakivinen Suodenniemen vanha osuusmeijeri. Seuraavana rakennuksena on kellertävä vanha paloasema. Tie kaartaa Jyrmysjärven rantaa pitkin, samassa paikassa kuin jo 1700-luvun kartoissa. Jyrmysjärvi on varsin syvä ja sen pinta on parisenkymmentä metriä korkeammalla kuin Koivuniemenjärvi. Saavutaan vuonna 1904 perustetun Itälinnan kaupan editse takaisin Pohjakylään, kierros on tehty.

Teksti: Saila Ahonen, Erkki Vuorinen ja Tomi Ahoranta
2013